

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
korraldus
algtekst
28.06.2021
RT III, 17.06.2021, 2

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise

Vastu võetud 17.06.2021 nr 232

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punktide 1–3 ja 5 ja lõigete 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8:

1. Muuta Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ järgmiselt:

1) sõnastada punkti 2 alapunkt 3 järgmiselt:

„3) isik saabub kolmandast riigist, mille andmeid ei ole avaldatud Välisministeeriumi veebilehel Euroopa Liidu roheline nimekirjas (edaspidi *Euroopa Liidu roheline nimekiri*), ja kui riigi, millest isik saabub ja mille õiguse kohaselt loetakse isikut selle elanikuks või seal seaduslikult viibivaks, viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on suurem kui 75 või kui selle riigi kohta puuduvad eelnimetatud andmed ja selles riigis esineb kõrge viiruse leviku oht ja isik saabub Eesti Vabariiki välismaalaste seaduse alusel töötamise või Eestis registreeritud õppeasutuses õppimise eesmärgil ning on teinud Eestisse saabumise järel viivitamata COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on olnud negatiivne, ning mitte varem kui kuuendal päeval pärast esimese testi tegemist kordustesti, mille tulemus on olnud samuti negatiivne, või kui arst on tunnistanud isiku nakkusohutuks. Kuni negatiivse testitulemuse teadaasaamiseni peab isik viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas. Nimetatud andmed riikide nakatumisnäitajate kohta avaldab Välisministeerium oma veebilehel.“

2) sõnastada punkti 4 alapunktid 11 ja 12 järgmiselt:

„11) kes on alapunktis 10 nimetatud isik või isik, kes on kolmanda riigi, mis on Euroopa Liidu roheline nimekirjas, elanik selle riigi õiguse kohaselt ja saabub Eestisse nimetatud riigist, kui selle riigi viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on võrdne 75-ga või sellest väiksem;

12) kes saabub kolmandast riigist, mis ei ole Euroopa Liidu roheline nimekirjas, ja kui riigi, millest isik saabub ja mille õiguse kohaselt loetakse isikut selle elanikuks või seal seaduslikult viibivaks, viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on võrdne 75-ga või sellest väiksem ja kui selle riigi kohta on eelnimetatud andmed ja selles riigis ei esine kõrge viiruse leviku oht. Nimetatud andmed avaldab Välisministeerium oma veebilehel;“

3) sõnastada punkt 20¹⁴ järgmiselt:

„20¹⁴. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil kohaldatakse alates 28. juunist 2021. a lisaks järgmisi meetmeid ja piiranguid:

- 1) siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut. Tagada tuleb, et ruumide täituvus ei oleks rohkem kui 50%, ning tuleb järgida punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Täitvuspriirangut ei kohaldata spordialaliidu võistlussüsteemis toimuvale professionaalsele sporditegevusele, sealhulgas Eesti täiskasvanute ja noorte koondiste liikmetele ja kandidaatidele, riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevustele ning puudega isikute tegevustele, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamisele ja Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusele;
- 2) välistingimustes sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut. Piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;
- 3) välistingimustes piiratud territooriumiga spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut;
- 4) sisetingimustes spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut, ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50% ruumi kohta, ja tagatud on punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

5) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50% ja osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut. Sisetingimustes tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Välistingimustes võib avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates viibida ja liikuda tingimusel, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut. Alapunktis sätestatud ruumi täituvuse ja isikute arvu piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

6) sisetingimustes avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50% ruumi kohta ja osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu ja täituvuse piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

7) välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut. Piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

8) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50% ruumi kohta ja osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut ruumi kohta. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu ja täituvuse piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

9) toitlustusettevõtte sisetingimustes müügi- või teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine, samuti tuleb tagada toitlustusettevõtte müügi- või teenindusala mitte rohkem kui 50% täituvuse nõude järgimine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud toitlustusettevõtte täituvuse piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Samuti ei kohaldata täituvuse piiranguid rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal, rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal asuvale toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalile, rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli värvavaid asuvale toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalile ning rahvusvahelist laevaliini teenindava aluse pardal asuvale toitlustusettevõtte müügi- ja teenindusalale;

10) kliendid võivad siseruumides oleva kaupluse müügisalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine ning ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50%. Alapunktis sätestatud ruumi täituvuse piirangut ei kohaldata kaubandusettevõtte omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

11) kliendid võivad sisetingimustes teenuse osutaja teenindusalal viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine ning ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50%. Alapunktis sätestatud ruumi täituvuse piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.“

4) sõnastada punkti 20¹⁷ sissejuhatav lauseosa järgmiselt:

„20¹⁷. Kaupu võib pakkuda, teenust osutada või tegevust korraldada, kui on tagatud sisetingimustes mitte rohkem kui 6000 isiku ja välistingimustes mitte rohkem kui 12000 isiku osalemine ühe kalendripäeva kohta, tingimusel, et kaup või teenust tarbib või tegevuses osaleb isik, kellele tervishoiuteenus osutaja on teinud käesolevas punktis sätestatud testi, mille tulemus on negatiivne, järgmistel tingimustel:“.

2. Korraldus jõustub 28. juunil 2021. a. Käesoleva korralduse punkti 1 alapunktid 1 ja 2 jõustuvad 21. juunil 2021. a.

3. Avaldada korraldus Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igaühe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks on kaitsealas inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti on kaitsealas avalik huvi, et viiruse

levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusoht miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata, arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igal inimesel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada teatud piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglane tasakaal piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Seejuures tuleb arvestada, milline on inimeste võimalus pikemas perspektiivis realiseerida oma teisi põhiõigusi, nt õigust vabalt liikuda ja tegeleda ettevõtlusega, kui Eestis ei saada COVID-19 haigust põhjustavat viirust kontrolli alla ning tervishoiuasutused ja -töötajad on ülekoormatud. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõigete 2, 5 ja 6 alusel ning arvestades lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguse tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uudse ohtliku nakkushaigusega, Vabariigi Valitsus on Terviseametilt saanud epidemioloogiliste, laboratoorsete ja kliiniliste andmete alusel teabe ja soovitusel abinõu (kohustus või piirang) kohta, abinõu on viiruse leviku tõkestamiseks vältimatult vajalik ehk see peab olema proportsionaalne ja otstarbekas nõue, abinõu on ajutine ehk ajaliselt piiritletud ning toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldusega nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*) on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud erinevad liikumisvabaduse piirangud ja meetmed, mille eesmärk on vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktis nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹, või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

23. nädala jooksul lisandus 380 haigusjuhtu. Võrreldes 22. nädalaga vähenes uute juhtude arv 37,9% võrra. Mõõdunud nädala jooksul tehti 24 206 testi (1824 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 14% võrra rohkem kui 22. nädalal. 1,9% testidest osutus positiivseks (22. nädalal 2,2%; langus ~13,6%). α (Ühendkuningriigi mutatsiooniga (B.1.1.7)) viirustüve levik on Eestis laialdane ja domineeriv (84,7% kõikidest uutest nakatunutest, 22. nädalal oli osakaal 92,5%). Kokku on 14. juuni 2021. a seisuga Eestis registreeritud 67 β (Lõuna-Aafrika Vabariigi (LAV) mutatsiooniga (B.1.351)) viirustüvega nakatunut, neist 27 on sisse toodud juhtumid. Eestis on registreeritud 55 δ (India mutatsiooniga) viirustüvega (neist ühel juhul B.617.1 ja kümnel juhul B.1.617.2) nakatunut. 23. nädalal sekveneeriti 45 δ tüve, neist 4 olid sisse toodud ja 41 kohalikku juhtumit. Kokku on tuvastatud 116 δ tüvele iseloomulikke juhtumit, neist 103 viimasel nädalal. 23. nädalal tuvastati kolm uut γ (Brasiilia) tüve juhtumit, neist üks sisse toodud juhtum ja kaks kohaliku levikuga juhtumit.

Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse leviku kiirus vähenenud, kuid haigestumuse intensiivsus on kogu riigis keskmine. Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatamiskordaja R, et haigestumine on endiselt laialdane, kuid langustrendis. Eestis on see näitaja langenud alla 1, mis tähendab, et rakendatavad meetmed on olnud tõhusad ning haigestumine on langustrendis. Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatumiskordaja püsib üle Eesti 0,70.

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et haigestumuse intensiivsus on kogu Eestis keskmine. 16. juunil oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 64,11 ja viimase 7 päeva positiivsete testide keskmine 49,9. juunil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 97,59 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 72. Samas 26. mail 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 222,1 ning viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 94,7. 12. mai 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 343,57 ning viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 312. 28. aprillil 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2. 30. märtsil 2021. a oli see näitaja 1364,21.

Käesoleva korraldusega muudetakse Eestisse saabumise järgse eneseisolatsiooni ja sellega seonduvaid COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testimise nõudeid, kui isik saabub kolmandast

riigist, mille andmeid ei ole avaldatud Välisministeeriumi veebilehel ning mis ei ole Euroopa Liidu rohelises nimekirjas.

Muudatuste kohaselt ei kohaldata testimise- ja eneseisolatsiooninõudeid haiguse tunnusega isiku suhtes, kes saabub Eestisse kolmandast riigist, kui selle riigi viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on võrdne 75-ga või väiksem sellest. Muudatustega tõstetakse senine kolmandate riikide suhtes kehtestatud SARS-CoV-2 positiivsete testide piirarv 100 000 elaniku kohta 16-lt 75-le. Muudatus tuleneb Euroopa Nõukogu soovitusel (EL) 2020/912.

Andmed kolmandate riikide nakatumisnäitajate kohta avaldab Välisministeerium oma veebilehel. Kui kolmanda riigi nakatumisnäitaja andmeid Välisministeeriumi veebilehel avaldatud ei ole, kohaldatakse sellest riigist saabuva isiku suhtes Eestisse saabumisel kümne kalendripäeva pikkust eneseisolatsiooni nõuet ja sellega seotud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi tegemise tingimusi, mis on sätestatud korralduses nr 282.

Käesoleva korraldusega tehakse olulisi leevendusi korralduse nr 282 punktis 20¹⁴, mis sätestab piirangud ja meetmed paljudele valdkondadele.

Edaspidi kehtib välistingimustes korraldatud avalikule koosolekule, üritusele või tegevusele piirang, mille järgi võib seal osaleda kuni 5000 isikut. Piirang kehtib, kui tegemist on piiratud territooriumiga. See tähendab, et kui näiteks kontsert toimub piiratud territooriumil, siis rakendatakse üritusele 5000 isiku piirangut. Samuti, kui näiteks kontsert või spordivõistlus toimub alal, kuhu on ligipääs pileti, osalemise registreerimise või muul alusel ja selle territoorium on piiratud, siis rakendatakse üritusele kuni 5000 osaleja nõuet. Samas säilib võimalus rakendada korralduses nr 282 sätestatud eritingimusi ja pakkuda osalemisvõimalust suuremale arvule isikutele, kui kauba pakkuja, teenuse osutaja või tegevuse eest vastutav isik tagab kõikide tegevuses osalejate testimise korralduse ja testide kontrollimise või asjakohaste tõendite kontrollimise. Nimetatud tingimuste täitmise korral on näiteks lubatud sisetingimustes 6000 isikuga ürituse korraldamine või välitingimustes 12 000 isikuga ürituse korraldamine.

Kui ürituse iseloomust tulenevalt ei ole territoorium piiratud, näiteks kogukonnaga seotud üritused, mis toimuvad konkreetsetes asumis erinevate tänavate vahel või määratlemata territooriumil, näiteks kogu asustusüksuses, siis nendel edaspidi osalevate isikute arvu piiranguid ei rakendata. Samas, kui ürituse iseloomu tõttu eeldatakse osalejate kogunemist kindlale territooriumile, näiteks ühele kindlale väljakule, tuleb siiski järgida välitingimustes kuni 5000 osaleja nõuet.

Siseruumis korraldataval avalikul üritusel või koosolekul või avalikus tegevuses võib edaspidi osaleda kuni 1000 isikut, kehtima jääb hajutatuse ja ruumi 50% täituvuse nõue.

Piirangute rakendamine muudetud kujul ning teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, on tõhus ning proportsionaalne meede, et tagada inimeste elu ja tervis ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevus.

Põhiseaduse § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb põhiseaduse § 11 lausest 2, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute ja meetmete kehtestamine avalikes huvides ja need seatakse üle riigi, mis tähendab, et kõik ettevõtjad ja üksikisikud, keda piirangu kehtestamine puudutab, on samasuguses olukorras ning kedagi ei kohelda erinevalt. Põhiseaduse § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt.

Põhiseaduse § 31 teine lause annab seadusandjale volituse ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusega. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on korralduses sätestatud piirangute ja meetmete kehtestamine õiguspärane.

Korralduses kehtestatud piirangute ja meetmete eesmärk on piirata koroonaviiruse levikut ja viirusega nakatumist ning kindlustada riigi oluliste funktsioonide toimepidevus. Korralduses sätestatud piiranguid ja meetmeid on põhjalikult kaalutud ning otsustatud nende kasuks, mis on praeguse haiguse leviku kontekstis olemasoleva teabe alusel alternatiivsetest variantidest tõhusamad. Samuti on hinnatud, et kõnealused piirangud ja meetmed oleksid õiglased ja proportsionaalsed erinevate põhiõiguste ja -vabaduste koostoimes (nt põhiseaduse §-d 12, 16, 19, 28, 31, 34, 37, 47). See tähendab, et piirangud ja meetmed mõjutavad kogumis kõiki isikuid avaliku huvi (inimeste elu ja tervise kaitse, riigi toimepidevus) eesmärgil.

Toimepidevus on seotud riskiga, kus suure hulga inimeste, näiteks arstid, politseinikud ja päästjad, sotsiaaltöötajad, kohtunikud, õpetajad, riigiametnikud või Riigikogu liikmed, haigestumisel on tuntav mõju avalike teenuste kättesaadavusele ja riigi õiguskorrale. Piiranguid ja meetmeid luues kaalutakse iga valdkonna puhul, milline on õiglase tasakaal elu, tervise ja riigi toimepidevuse kaitse ning piiratava õiguse ja vabaduse vahel.

Näiteks põhiseaduse § 47 kohaselt on kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Seega ei ole ka põhiseaduse §-s 47 sätestatud õigus absoluutne. Põhjus, miks põhiseaduse § 47 nimetab eraldi nakkushaiguste leviku tõkestamist, seisneb selles, et nakkushaigused levivad inimeste seas siis, kui inimesed kohtuvad. Seetõttu on nakkushaiguste leviku tõkestamise üks olulisi ja põhilisi meetmeid nakkuse levimise takistamisel inimestevahelise lävimise piiramine.

Põhjendused meetmete ja piirangute kehtestamise kohta on esitatud korralduses ja seletuskirjas.

Korralduses kehtestatud nõuete üle teeb NETS § 44 lõike 1 alusel järelevalvet Terviseamet. Kui viiruse leviku tõkestamise meetet nõuetekohaselt ei täideta, rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning tõkestada viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras Vabariigi Valitsusele vaide 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul, arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

¹www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär